

Schoolportret Sint-Ritacollege (Kontich)

De school

Het Sint-Ritacollege in Kontich is een school voor algemeen secundair onderwijs (aso) die haar leerlingen voorbereidt op het hoger onderwijs. De school telt ongeveer 1400 leerlingen en is de afgelopen jaren heel sterk gegroeid (15 jaar geleden telde de school nauwelijks 280 leerlingen). Ongeveer een kwart van de leerlingen is afkomstig uit Kontich. De overige leerlingen wonen in de omliggende gemeenten. De school heeft nauwelijks allochtone leerlingen; het merendeel komt uit Vlaamse gezinnen.

Sint-Ritacollege en het Nieuwe Leren

Aanleiding

Het project 'Begeleid Zelfstandig Leren' heeft heel wat gelijkenissen met het studiehuis, de variant van het Nieuwe Leren die in het Nederlandse voortgezet onderwijs wordt toegepast. Op het Sint-Ritacollege is het echter zo dat de leerlingen er geleidelijker en met meer begeleiding mee vertrouwd raken. Het Sint-Ritacollege had praktische en didactische redenen om het project in te voeren en om het heel specifiek te koppelen aan het vak Nederlands. Zo biedt het vak als moedertaal - wat inhoud en vaardigheden betreft - de meeste en beste mogelijkheden om de leerbekwaamheid van de leerlingen te oefenen en te verhogen. Het vak Nederlands vervult daarom een centrale rol in het traject 'leren leren' en in de evolutie naar 'Begeleid Zelfstandig Leren'.

Doel

Aan de hand van een 'leer-krachtige' omgeving wil de school de leerbekwaamheid van leerlingen verhogen. Hierdoor worden leerlingen beter voorbereid op het hoger onderwijs en op het levenslang leren.

Opzet

Vanuit een leerlinggerichte onderwijsvisie werd een leertraject rond 'leren leren' ontworpen van het eerste tot het zesde jaar secundair onderwijs. Er werd gekozen voor een schoolbrede aanpak met een systematische training van leerstrategieën en een heel geleidelijke overgang van zelfstandig werken over zelfstandig leren naar zelfverantwoordelijk leren. Het sluitstuk van deze leerlijn bestaat uit een project in de derde graad, waarbij de leerstijlen van leerlingen en begeleid zelfstandig leren centraal staan.

Uitwerking

In de zes jaren van het secundair onderwijs worden leerstrategieën getraind. Systematisch worden verwerkingsstrategieën, planningsvaardigheden en affectieve strategieën aangebracht en ingeoeffend:

- De planningsvaardigheden vormen het eerste domein. In elk leerjaar wordt aandacht besteed aan de organisatie van het studiewerk, het maken van tijdsschema's en de voorbereiding van het leerproces. Daarnaast wordt de controlevaardigheid in verband met het effectief verwerken van de leerstof ingeoeffend. Via het diagnosticeren en reflecteren wordt de kennis over het verloop van het eigen leerproces uitgebreid. Dit alles gebeurt aan de hand van groepsgesprekken, tweegesprekken en individuele gesprekken.
- Binnen het domein van de verwerkingsstrategieën worden verschillende schematiseermethodes aangebracht en ingeoeffend met concrete leerstof. Klemtonen liggen ten eerste op het stap voor stap verwerken van leerstof om basiskennis te ontwikkelen; ten tweede op het selecteren, structureren en relateren. Vervolgens worden de verwerkingsstrategieën verbonden aan dieptewerking.
- Affectieve verwerkingsstrategieën zoals 'motiveren', 'inspannen', 'concentreren' en 'emoties opwekken' komen aan bod in individuele en groepsgesprekken.

Deze leerlijn wordt aangebracht via verschillende geplande stappen, zodat er een referentiekader ontstaat.

Bovendien wordt deze leerlijn maximaal geïntegreerd in de gewone lessen. Op die manier kan elk evaluatiemoment gebruikt worden om te wijzen op de leerstrategieën die leerlingen kunnen aanwenden. De strategieën worden met de concrete leerstof van het betreffende leerjaar aangebracht. Hierbij worden zoveel mogelijk leerkrachten ingeschakeld.

Begeleid Zelfstandig Leren in praktijk

In de derde graad wordt twee lessen per week vakoverschrijdend gewerkt in zogenaamde 'seminaries'. Leerlingen kiezen een domein waar ze interesse in hebben en werken een presentatie uit op basis van de didactiek van de Zevensprong. Ze worden begeleid door een leerkracht algemene vakken. Het trainen van een aantal vaardigheden gebeurt tijdens de lessen Nederlands.